

Historier från Vulcarp

Ett ljud av Stefan Adler med illustrationer av Monika Ruzek

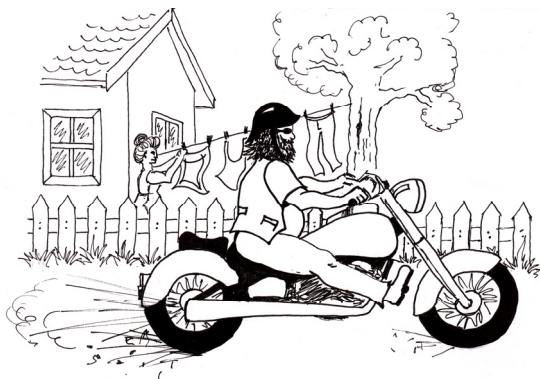
Triggade av Vulcan Riders Sweden och lagda i "Tanken"

maj 2012

I det följande förtäljes berättelsen om hur en man kan ställa till det för sig, enkom med hjälp av en motorcykel som icke håller tätt från olja. Det hela utspelar sig i en tid, när livet var enklare att leva, beskeden klara och kraven på en karl skäliga och direkta. Jag ber dig käre läsare att överse med mina försök att få berättelsen mer autentisk genom att utforma den som en pastisch över berättelser skrivna av en betydligt mer begåvad person i genren. Detta skall tolkas som ett utslag av beundran och inte av högmot! Jag vill också passa på att tacka vänner för skrönor, beteenden, uppslag och idéer – både till platser och händelser, samt min käresta för de illustrationer du finner med texten. Som du förstår är berättelsen alldeles, alldeles sann... (i alla fall ganska)

I *Vulcarps by i Vulcie härad* bodde fordom en man som körde motorcykel. Han var varken särskilt vresig eller lat, men allmänt i krokarna sågs han som något arbetskygg. Detta kan i och för sig i sammanhanget sägas vara ett gott omdöme, då många i bygden voro strävsamma livsförnekare och satte hårt arbete, dygd och nyttig fritid, med köksrening, kyrklighet och stavgång före vila, dryckenskap och nöje.

Han var lång och reslig och redan vid slutet av fyrtioåren hade han också uppnått den pondus som så ofta följer med åldern, i form av en försvarlig magkula. För övrigt var han vid hygglig vigör och fortfarande i sina bästa år, med en kalufs fortfarande döljande det mesta av huvudsvålen. Han lyssnade till namnet Tryggve. Det var inget namn han gladdes över, men å andra sidan inget som var värt att göra något åt.

Det var inte så mycket man kände till om karl'n. Förutom det där med motorcykeln då. Han hade varit gift, eller i alla fall sambo, så mycket visste man och det ryktades om barn. Allt det där låg bakom honom när han kom till byn och tog tjänst som timanställd diversearbetare, men aldrig till fler timmar än vad han behövde för att gå runt.

Han bodde ensligt på ett litet avstyckat boställe, som en gång varit ett lantbruk. Där fanns en liten illa skött trädgård och några uthus, men det som var duglig odlingsmark eller skog hade för länge sedan avsålts till mer framgångsrika agrarmän. Huset ville ingen ha, så dit hade han kommit efter att ha gjort upp affären på distans och så var det inte så mycket mer med det.

Det var i alla fall ungefär så mycket som var känt om honom och inte ens traktens mest enträgna skvallekärringar hade lyckats få fram så mycket mer

trots inbjudan till frestande kaffestunder med nybakt, som han villigt låtit dem truga på sig, medan kärringarna besviket å sin sida tvingats konstatera att han mest pratade om den eländiga motorcykeln, sina motorcykelkamrater och de resor han gjort med dem.

Så eländig var nu inte motorcykeln – den var både stor, blank och en riktig skönhet, det erkände de flesta utan omsvep. Den var vacker och djup i lacken, med guldrand, blankaste krom, svartaste gummi och en vrålande tvåcylindrig motor. Den var dock alldeles förbannat för högljudd, tyckte en del. När han kom på avstånd hände det ibland, att man tittade oroligt upp mot himlen och i början lär till och med några kärringar ha börjat plocka in tvätten, i tron att åskan var på gång.

Den lokale pingstpastorn, ett av byns mer fördömmande och laglydiga surkart, hade till och med anmält motorcykeln för länsman, vilket förorsakat denne ett inspektionsbesök som både varat sent och genomförts noggrant. Tydligt hade det kontrollvarvats in på småtimmarna och någon hade påstått sig höra musik och skräl.

I gryningen hade sagde tjänsteman slutligt begett sig hemåt i sitt tjänstefordon. Det hade dock inte burit sig bättre än att han kolliderat med både en brevlåda och en stenmur, för att sedan tvingas ta apostlahästarna merparten av vägen hem. Bilen hämtades nästa middag och sedan lät man saken bero, både vad gällde motorcyklar och buckliga bilar. Detta inte minst som länsman själv tenderade att bli både skogstokig och högröd i ansiktet när blotta saken berördes. Motorcykeln fortsatte därför att bröla fram som en brunstig tjur på småvägarna i trakten och folket vande sig småningom.

Så här hade det kunnat fortgå om inte det hade varit för en läckande kylare och en kopplingsfjäder, som behövde bytas och om karl'n hade haft vett på att arbeta tillräckligt antal timmar för att hans ekonomi skulle må bra.

Sin vana och sin ekonomi trogen beslöt han därför att försöka utföra reparationen på egen hand. Det visade sig inte gå alls. Efter ett flertal försök fungerade för all del både kylare och koppling, men motorn var inte tät utan läckte försvarligt med olja. Det där med en tät motor var viktigt, det visste vår vän sedan tidigare talrika reparationer. Inte för funktionen, så mycket läckte det inte. Han visste däremot med plågsam visshet vad illasinnade

kamrater som framförde samma märke skulle säga, nästa gång det vankades möte i märkesföreningen.

Tryggve funderade ett slag över tingens ondska och hur man enklast kunde parera den och beslöt så att tillkalla hjälp av två kamrater. Dessa visste han tillhörde de mer skadeglada i föreningen och alldeles säkert skulle de vara bland dem som tråkade honom för läckage och defekter. Med sagda personer som inblandad hjälp, skulle harangerna och gliringarna bli färre, för den händelse projektet med tätningen inte skulle lyckas. Båda bodde inom 20 miles håll och pigga på äventyr med kort varsel, så två morgontidiga telefonsamtal och några timmar senare var trion redo att ge sig i kast med sitt uppdrag.

Verktyg lades fram, trasor revs, kalla öl korkades upp och inledningsvis skedde tätningsarbetena med liv och lust. Man noterade hur snabbt det gick att få ut motorn ur ramen och hur elegant man lokaliserade läckor, anbringade tätningsmedel, satte in den i ramen igen och provstartade. Glädjen bytte dock snabbt mot viss resignation när man kunde konstatera att gamla läckor bytts mot nya, må vara små – men dock.

På fjärde försöket väcktes tanken om att tillkalla en verklig expert och att faktiskt köpa nya packningssatser. Ord som ”märkesverkstad” och uttryck som ”rota i gammal skit” ökade i antal allteftersom pilsner konsumerades och till sist insåg också vår vän att företaget på det hela verkade lönlöst. Ville man inte transportera sig till Malmö och där lämna in ekipaget till höga kostnader, fanns inget annat att göra än att våga be traktens lokale motorförmåga Oscar om hjälp. Tanken kändes en smula olustig för det var en lynnig man om vilken det gick många rykten. Dock var det ställt utom alla tvivel att karl'n var ett geni när det gällde mekanik. Ställt utom alla tvivel var dessutom att han bodde i grannskapet, sannolikt skulle kunna gå att muta till hjälp och i sinom tid säkert skulle lösa problemet. Det handlade om att finna rätt avvägning av smicker, bistånd och lagom doser med brännvin. Det sistnämnda skulle vara det mest problematiska, då han dessutom hade sina vuxna döttrar boende hos sig. Döttrar som högst ogärna såg att fadern

konsumerade starkt. Man diskuterade avledande strategier, hämtade en helflaska billig mörk rom och lyfte på telefonluren.

- - -

Om Oscar sades det alltså allmänt att han kunde vara lite grisk när han drack, vilket han gjorde så snart han kom åt. Han gick alltid med en stor slidkniv fäst i byxlinningen och det ryktades att han dräpt en kines med denna under en av sina resor som påmönstrad sjöman. Hur mycket av detta som var snack och skvaller visste egentligen ingen, men han behandlades med vederbörlig historisk respekt och bjöds det på brännvin tog man det försiktigt med portionerna, i alla fall inledningsvis.

Så stor orsak till faktisk oro fanns nu inte – i alla fall inte nu för tiden. Karl'n var sjuttio år fyllda och inte var han någon imponerande person rent fysiskt. Han kan väl ha vägt in på en knappa femtio kilo och han var inte över en meter och sextio centimeter. I nyktert tillstånd var han ofta vänligheten själv och med ett finurligt sinne för mekaniska ting. Det gjorde honom till en uppskattad reparatör och mekaniker för både jordbruksmaskiner och traktens lokala fordonspark. Vid sidan av denna syssla hade han några grisar, lite höns och som sagt döttrar. Döttrarna voro tre till antalet och bodde alla med gubben. De representerade var och en olika faser i gubbens liv, trots att han varken varit gift eller egentligen bofast förrän på senare dagar.

Den ena dottern var rödhårig som en vittra, tillkommen under en period i gubbens liv då han arbetade i huvudstaden som tredje-vaktmästare på Oscarsteatern och bodde inackorderad hos en garderobiäriska, vars eldröda hår också renderat henne några enklare statistroller på sagda teater. Medan han sedermera återvänt till Vulcarp hade ungen kvarstannat hos sin ömma moder under uppväxten och han hade inte sett henne igen förrän hon kommit för att bosätta sig i fadershuset. Detta skedde efter att hon, i likhet med sin moder före henne, hamnat i olyckliga omständigheter och givit liv åt en stilig gosse, vilken hon älskade intensivt. Pojken var nu i tonåren, hade gott läshuvud och var inställd på att skaffa sig utbildning. Kanske såg han tillräckligt med varnande exempel runt sig för att hålla motivationen hög? Gubben var i alla fall stolt som en tupp över barnbarnet, som var den enda han visste i släkten som skaffat realexamen och som till och med hyste planer att börja på läroverket inne i sta'n.

Den andra dottern hade tillkommit under en av de korta stabilare perioderna i Oscars liv. Han bodde då i Odense tillsammans med en läsmästaränka, som försökt forma honom till läsmästarens ersättare i både säng och rörelse. Medan det förstnämna fungerade utmärkt, hade det senare aldrig riktigt slagit rot och han övergav både änka och rörelse efter något år. Resultatet av

utlandsvistelsen hade i alla fall också bosatt sig i fädernehemmet när änkan själv gått till evigheten och med sin syster höll hon både pli, renlighet och god ordning på gubben, när han alltså inte lyckades med företaget att smita undan och peta i sig brännvin.

Den tredje dottern hade Oscar inte klart för sig att han hade alls, förrän han en dimmig söndagsmorgon härom året bara, hade besvarat en knackning på dörren och hon stått därutanför med framsträckt hand och frågat om han kände en Anna-Lisa Svensson i Tyresö? Efter viss tvekan hade gubben medgivit att det nog så var fallet och efter halvannan timmas utredande, fann han det för gott att erkänna att det sannolikt var som damen påstod och att det förelåg ganska solklara släktdrag – inte minst om man jämförde systrarna emellan.

Han fann det lika så gott att erbjuda också henne att stanna på gården. Det kunde ju passa, eftersom hon i alla fall skulle dela på't med de båda andra vad det led. Inte för att han hade brått i graven, men ändå...

Systrarna hade därefter överlagt i saken och kommit fram till att gubben, må vara att han inte var den fader de önskat, likväl var orsaken till att de alla var i livet och att de, eftersom han erkänt dem alla tre likaväl kunde stanna, eftersom ingen av dem hade bättre för sig. Så tog de i hand på saken och lovade varandra att alltid se på de båda andra som de systrar de faktiskt var. Och så fick de bli.

- - -

Projekt tätning var klart att sjösättas. Istället för ett femte försök hade man alltså haft strategiska överläggningar och några ytterligare bier. Anfallsplanen kändes solklar och så snart vår reparationstrio fått ett välkommen över telefonen från gubben skred man till verket. Det hela var så enkelt. Man skulle avdela en man som handräckning, medan de övriga två skulle hålla systrarna sysselsatta, så de inte märkte att det bjöds på brännvin för att hålla gubben nöjd. Spörsmål som hur man höll systrar man inte kände sysselsatta eller vad man kunde prata med okända fruntimmer om viftades undan, liksom samtliga andra invändningar. Projektet stod i förgrunden, kosta vad det kosta ville – eller kanske snarare kosta vad det kosta ville, så länge det inte kostade några pengar att tala om alls. Resten fick man improvisera utifrån behov. Motorcykeln lastades och surrades hjälpligt och så begav man sig iväg den korta biten bort till Oscars hemman.

Vad som sedan hände, har ingen av de inblandade klart lyckats redogöra för. Det torde dock vara ställt utom allt tvivel att några av dem minns mer än vad de vill erkänna, men då det hela sannolikt är synnerligen besvärande för de berörda, har ingenting mer än brottstycken läckt ut. Det följande är alltså endast ett försök till att sammanfoga dessa till en begriplig sekvens av händelser:

Det var en stilig mottagningskommitté som väntade. De tre systrarna hade ställt upp med gubben på gårdsplanen och stod redan på plats när vår trio svängde in. Gubben hade nystärkt krage och en praktiskt taget ren finväst och stod lediga omgiven av sina tre döttrar, för tillfället i sina finaste kläder. De senare var en mycket tilltalande syn, som kunde ha fått vilket

hankön som helst att titta en gång extra. Det gjorde mycket riktigt vår trio, innan de något blygt gick fram för att hälsa, presentera och skaka hand. De möttes av översvallande leenden och lovades både kaffe och dopp, bara de kunde slita sig från reparationsarbetet. Gubben å sin sida sade på direkten att han nog helst arbetade ensam och ville bara någon hjälpa honom i gång, så kunde det övriga sällskapet väl roa sig på egen hand, så han fick utträttat mer på timmen. Arbetet skulle likväl sannolikt dröja till sena kvällen och behövde han hjälp så var det väl inte mer än att han kunde ropa efter det.

Efter gemensam lossning beslöts det att Tryggve, som ägare av sagda motorcykel var den mest skickade att bistå inledningsvis och han och gubben knallade iväg till verkstaden knuffandes motorcykeln mellan sig. Väl framme ställde de upp den på en lyft och gubben låste ytterdörren bakom sig.

”Nu jävlar skall vi ha en dragnagel”, sa han och tog fram en liter som han gömt bakom ett svetsaggregat. Sedan halsade han i sig en god femtedel av flaskan, frustade och överräckte den. Vår hjälte stod som ett fån med armen utsträckt. I handen hade han den rom som skulle presenteras. Han hade elegant hissat den ur rockfickan när han hörde kommentaren dragnagel och hade sedan inte hunnit mycket mer förrän gubben snott runt med sin butelj och börjat halsa.

Oscar tittade lystet. ”Då bytar vi”, sa han och medan gubben nappade åt sig köpeflaskan och glupskt klunkade i sig av den tänkta presenten, som vore det lemonad, fick vår vän vackert klunka av Oscars hemkokta penseltvättsliknande sörja för att inte alldeles tappa ansiktet. Starkt som satan var det dessutom och pilsner

hade han druckit innan. ”E gott me’ en jävel innan man jobbar”, konstaterade Oscar belåtet och började lägga fram verktyg. ”Sitt du här å titta på om du vill. Jag jobbar bättre själv, som ja sa”.

Nu fanns det inte så mycket att välja på för den som saknade Oscars vana och träning. Efter att den först chocken lagt sig över smak och konsistens i Oscars kok, inträdde en total kroppslig protest. Kippande efter andan gjorde vår hjälte i desperation det enda tänkbara och sträckte sig efter flaskan med köpt vara, för att åtminstone släcka lite av de reflexer som skrek åt hans kropp att göra sig av med eländet. Betvingande dessa och för att inte tappa ansiktet, svalde han ner en god portion av rom ovanpå för att sedan sjunka matt ner på en pall, medan han hjälplöst bara kunde notera hur en besinningslös berusning anföll honom. Och medan gubben gnolande påbörjade arbetet, kunde Tryggve med ett fänflin i sin tur konstatera, att han var totalt plakat. Kanske satt han där i fem minuter, kanske i femtio och försökte fokusera blicken på sina skor, som i allt högre grad tenderade att snurra för hans blick. Sedan insåg han att frisk luft var av nöden. Han försökte säga det till gubben, men insåg att det var lönlöst att ens försöka, så han reste sig, satte armbågen som mottag i väggen, siktade mot utgången, hävde sig framåt och fick upp dörren på andra försöket, klev ett steg ut och tog ett djupt andetag varpå han kastade upp som en kalv. Oscar tittade på honom förundrat, flinade men lät honom hållas. ”Gå du” sa han. ”Jag reder mig själv”. Så stängde han dörren om eländet.

Det var en vacker sen septembereftermiddag och det låg höst i luften. Över Oscars ägor låg en lätt dimma och luften kändes sval och helande för Trygges inre. Han tog ett par djupa andetag och beslöt sig för att det var dags att pissa. Han vacklade uppför den lilla ramp, som gick vid sidan av ladugården för att låta sitt vatten i gödselkärran. ”Som gäst pinkar man inte var som helst”, tänkte han och log ett litet leende. Väl uppe ställde han sig på kanten och lät en kraftfull parabel plaska ner i kärran. Han hade knappt

börjat förrän han plötsligt hörde fruntimmer tala med högljudda röster bortifrån trädgårdshället vid boningshuset. De lät en smula upprörda. Han vred huvudet mot ljudet. Det skulle han inte ha gjort. Istället för att få en uppfattning över vad som försegick där borta, spelade hans bedövade balanssinne honom ett spratt och han dök med vänstersidan före ner i gödselkärran. Där blev han liggande. ”Kan lika pinka färdigt här”, var den sista tanke som genomför hans kemiskt förvirrade huvud. Sedan sänkte ruset honom i barmhärtighetens dvala...

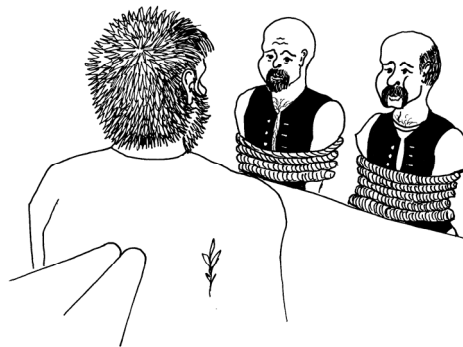

Han vaknade iklädd nattskjorta i en renbäddad säng under ett varmt täcke. Det doftade gott av lavendel, men med en anstrykning av en omiskännligt feminin eau de Cologne. För övrigt var han helt ensam i rummet. En kort stund funderade hans förvirrade existens på om han dött och kommit till himmelen. När han försökte röra på huvudet insåg han dock, att han sannolikt fortfarande var fjättrad till jordelivets plågor. Den typ av huvudvärk som skar i skulten, var alltför bekant. En lätt panik spred sig i hans kropp, men hans skröpliga skick fick honom ändå att ligga kvar i sängen, medan han rannsokade sitt inre, endast för att finna det tomt. Det fanns inga minnen från gårdagens senare delar, inga orsaker till undran eller bävan och likväl insåg han någonstans, att just detta faktum i sig var det största skäl han kunde önska till omedelbar flykt.

Han reste sig sakta på darrande ben, tog tag i sängstolpen när det svartnade för ögonen, rätade därefter sakta på ryggen och såg sig om i rummet efter sina kläder. De fanns ingenstans i rummet. Tryggve stod som en fåne och svajade lätt mitt på golvet, när dörren plötsligt sparkades upp med ett brak och han fann sig stirra in i dubbla bösspipor.

”Hörru din jävel – är det skick och fason att missbruka en fattig mans gästfrihet och hjälpsamhet och att till på köpet ta bruk av hans dotter?” Oscar var knallviolett i ansiktet och det var inte bara hans livsstil som orsakade den färgsättningen just nu. Tryggve svarade inte. Han försökte, men lyckades just inte med mer än att kippa efter andan och att höja armarna, som för att visa att han gav upp. Gubben viftade med bössan och visade vägen ut ur rummet. Tryggve gick först med gubben efter, stickandes bösspiporna i svanken på honom. Dörren visade sig leda ut i köket och där mötte honom en syn som han aldrig skulle glömma.

På varsin köksstol satt hans båda vänner, bundna med rep och med uttryck som mest liknade våta katter. Vid kortändan satt Oscars tre döttrar kokett snyftandes och gjorde ett visst intryck av att se skamsna ut. Gubben bjöd Tryggve att slå sig ner med en rörelse av bössan och frågade om han hade för avsikt att försöka smita som de andra två ynkryggarna. För den händelse fanns det ytterligare rep om så skulle behövas. Tryggve lyckades stamma fram att så inte skulle bli fallet, så något rep var inte av nöden. Med detta lät sig Oscar nöja. Han harklade sig en smula högtidligt och såg ut över den ynkliga församlingen.

”De oförrätter som här skett måste sonas”, sa han. ”Ty sällan eller aldrig har det i bygden förekommit sådan kättja och liderlighet och skamligen nog med mitt eget kött och blod i mitt eget ägandes hemman”.

Tryggve insåg att argument som minnesbortfall, gubbens egen levnads-historia eller andra typer av protester sannolikt inte skulle falla i god jord och eftersom varje rörelse med armar eller ben omedelbart fick gubben att vifta med bössan, fann han det för gott att bli stilla och lyssna vidare.

Gubben malde på med brösttonerna, besatt av en rättfärdighetens ande: Ingen penningssumma kunde gottgöra detta. Man hade dragit skam över honom inför hela bygden. Oförlåtligt och irreparabelt. Guds änglar gråter över sveket...

Oscars outtröttliga svada, hjälpt av bössan fick dem att nicka jakande på det ena kravet efter det andra. Naturligtvis skulle de göra ett dagsverke eller två. Självfallet skulle de bistå en gammal man med bytet av takpannor. Visst var det en självklarhet med skjuts in till staden om det inte var alldeles för ofta – och att bistå vid slakt gynnade dem ju alla och nejdå, allt detta handlade endast om skälighet och alls icke om vapenhot och tvång!

Vid den här tidpunkten hade gubben hållit på i gott och väl 30 minuter med sin predikan och Tryggve var nu mer eller mindre upplöst till vätskeform. Han tittade på sina vänner. Tydligt gällde samma sak för dem. De satt båda med halvöppna munnar och en av dem grät som ett litet barn. Gubben verkade däremot inspirerad och outtröttlig och han smattrade vidare med en sällan sedd inspiration, medan han kryddade sitt tal med bibelcitater och hänvisningar till både kända och mindre kända figurer, som drabbats likt honom i sagda böcker.

Till slut var det något som brast i Tryggve. Det kan ha varit hans svårartade bakrus, det kan ha varit situationens allvar - han satt ju faktiskt under vapenhot, det kan ha varit att han insåg slaget förlorat och att det fria och obekymrade livet ändå tycktes ryckas ifrån honom. Han grabbade i alla fall fast stöd i bordsskivan och ställde sig häftigt upp och skrek: ”Men så blir det väl för fan ingen annan råd än att ta ut lysning!” Sedan stöp han i golvet av blodtrycksfallet och blev liggandes.

När Tryggve vaknade till sans låg han igen på sängen. Den rödhåriga satt bredvid och baddade honom i pannan. Han tittade frågande på henne. Hon rodnade lite. ”Jag sa ja och de gjorde de andra också”. Först visste inte Tryggve vad hon menade, sedan drog han häftigt efter andan, men förblev tyst. Någonstans i sitt kaotiska inre bestämde han sig för att det kanske var lättaste utvägen, trots allt. Han presterade istället ett blekt leende och tittade på sin tilltvingade tillkommande. Nog fan var detta lite bättre än att få en hagelsvärm i arslet och att aldrig mer kunna koppla av med Oscar levandes i bygden? Leendet besvarades och han fick en sval kyss på pannan.

Så gick det till när det lyste tre gånger tre i Vulcarps kyrka och tre döttrar tog steget att bli spättor. Det sägs för övrigt att äktenskapen inte alls blev särskilt olyckliga, även om Tryggve i svåra stunder funderade på hur det hela egentligen gått till. Mestadels rådde dock frid och sympati i bostaden och ett icke alldeles oävet kärleksliv hade ju tillkommit som ett oväntat plus i tillvaron. Motorcykeln fortsatte att dundra fram i bygden som förut, inte sällan med henne därbakpå – och inte ett uns olja släppte den motorn ifrån sig, det såg svärfar till.

Vad gäller Oscar, sägs det ju att ett gott skratt förlänger livet. Varje gång han såg Tryggve eller någon av de andra köra förbi, fick han sig ett så han nästan föll omkull. Sedan stultade han vidare vart han nu skulle, nöjd med sin insats, alls icke missnöjd med sina mågar, men allra mest tillfreds över sin nyvunna frihet.

